

Zpráva ze čtvrtého ročníku islamologické konference v Českých Budějovicích

Ve čtvrtek 12. 11. a v pátek 13. 11. 2020 uspořádala Katedra filosofie a religionistiky Teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (dále jen Kfi TF JU) již čtvrtý ročník odborné konference s mezinárodní účastí „Česká a slovenská islamologie 2020: současná témata a budoucí výzvy“. S ohledem na pandemickou situaci byli pořadatelé nuceni přesunout akci na online platformu ZOOM. Virtuálního setkání se zúčastnili akademici a další odborníci z Prahy, Plzně, Brna, Olomouce, Pardubic, Hradce Králové, Českých Budějovic, Košic a Bratislavy. Oproti předchozím ročníkům se opět rozšířil počet přednášejících a z části se proměnila jejich skladba.

Ve čtvrtek odpoledne akci tradičně otevřel děkan TF JU doc. Rudolf Svoboda. Původně mělo následovat vystoupení hlavního řečníka letošního ročníku prof. Luboše Kropáčka z Katedry religionistiky HTF UK v Praze. S ohledem na komplikace spojené s aktuální situací byla s pořadatelem konference domluvena publikace tohoto příspěvku. Cílem textu je „ukázat na současný stav naší islamologie rozrůstající se do řady odborných specializací, výzkumných kombinací se souvisejícími obory i různých aplikací zjišťovaných v praktickém životě.“

V první čtvrteční sekci vystoupil doc. Attila Kovács (Katedra porovnávací religionistiky FF UK v Bratislavě) se svým referátem „Na cestě do nové Mekky: islám a muslimové v sci-fi filmech“. Doc. Přemysl Rosůlek (Katedra politologie a mezinárodních vztahů FF ZČU) hovořil obecně o problematice pojmu islamofobie v sociálních vědách. Na něj pak navázala dr. Zora Hesová (Filozofický ústav AV ČR) svou konkrétní komparací české a slovenské islamofobie. Všimla si zejména jejího využití v populistických politických diskurzech. Přednášející měli k dispozici vždy dvacet minut, po nichž následovala předsedajícím moderovaná diskuze. Se svými dotazy a komentáři se mohli zapojit také vyučující a studenti z JU či veřejnost.

Dva příspěvky další sekce se zaměřily na Česko. Mgr. Karel Černý (Pracoviště historické sociologie FHS UK v Praze) zúročil výsledky svého dlouhodobého výzkumu, když hovořil o džihádu v pojetí reprezentantů českých muslimů. Následovalo vystoupení dr. Veroniky Kramářkové (Integrační centrum Praha), která představila současnou integraci arabské komunity žijící v Praze a výzvy, jež před ní staví budoucnost. První konferenční den byl uzavřen referátem dr. Martina Klapetky (Kfi TF JU) na téma „Oddělení určená pro muslimy na Ústředním hřbitově ve Vídni“.

V pátek ráno konference pokračovala svou třetí sekci. Dr. Jaroslav Franc (Katedra komunikačních studií CMTF UPOL) hovořil o postojích alexandrijského patriarchy Šenuta III. ve sporu o theosis, který probíhal v Koptské pravoslavné církvi od poloviny 20. století. Zdůraznil, že v argumentaci proti zastáncům nauky o zbožštění člověka se patriarcha nevyhýbal terminologii vycházející z tradice islámu. Dr. Lukáš E. Nosek (Katedra religionistiky HTF UK v Praze) přednesl příspěvek na téma „Chalq al-Qur‘án (stvořenost Koránu) jako stále živé téma islámské teologie ve 20. století?“. Po něm následoval Mgr. Lukáš Větrovec (Katedra porovnávací religionistiky FF UK v Bratislavě), který posluchačům prezentoval svůj úvod k pramenné literatuře pro islámsko-právní nauku v menšinovém kontextu.

Referáty čtvrté sekce si všímaly historie a současnosti Jižní Asie a Předního východu. Doc. Dušan Deák (Katedra porovnávací religionistiky FF UK v Bratislavě) přednesl příspěvek na téma „Fakír na zlatém tróne a monologické dialogy priaznivcov standardizovaných náboženských kolektivů“. Jednalo se o historickou sondu do procesu sakralizace jednoho z nejpůvodnějších světců současné Indie Sái Báby ze Širdí, která podnítila zajímavou diskusi mezi účastníky konference.

Dr. Christopher Helton pokračoval referátem na téma „Agehananda Bharati and the Hindu-Muslim Interface“. Sekci uzavřel Mgr. Ehsan Arzroomchilar (Kfi TF JU) s příspěvkem „Approaches to Islam in the Contemporary Iran“. Představil hlavní iránské intelektuální proudy a jejich pohledy na islám v současné době. Příspěvek vyvolal hned několik pozitivních ohlasů v řadách posluchačů.

Poslední dopolední sekce se nesla v politologickém duchu a zaměřila se na aktuální témata. Doc. Marek Čejka (Ústav teritoriálních studií FRRMS MENDELU) shrnul klíčové momenty izraelsko-palestinského konfliktu v roce 2020. Podařilo se mu celou problematiku představit z širšího kontextu arabského světa. Dr. Josef Kraus (Katedra politologie FSS MU) poukázal na omezení náboženských aktivit v Íránu jako prevence šíření nákazy COVID-19 a reakce šíitského kléru. Příspěvek dr. Tomáše Šmída, Ph.D. (Academia Rerum Civilium – VŠPSV; Ambis – VŠ), který naznačil dynamiku vývoje džihádistického salafismu na Severním Kavkaze, bude publikován.

V poslední páteční sekci se Mgr. Tadeáš Vala (Katedra filosofie a religionistiky FF UPa; Katedra politologie FF UHK) zaměřil na muslimský pogrom granadských židů provedený roku 1066 a jeho interpretaci ze strany autorů prosazujících teorii convivencie. Mgr. Karel Pikeš (Katedra religionistiky FF UPa) se věnoval orientalistickému přístupu k sufismu. Stejně jako v minulém roce i letos následovala zajímavá diskuze. Poslední referát přednesl jeho katedrový kolega Mgr. Ivo Mach, který prezentoval pohled jezuitského kněze Paola Dall'Oglio na syrskou revoluci a z ní vycházející válečný konflikt.

Přednášející mají možnost upravit své texty do podoby časopiseckých studií, které projdou tradičním recenzním řízením. Rádi bychom poděkovali vedení TF JU za veškerou podporu, která napomohla k úspěšnému průběhu odborného setkání. V neposlední řadě chceme poděkovat Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích za finanční podporu konference na základě schválené „Žádosti o přidělení RVO financí na mimořádné aktivity spojené s vědou a výzkumem“.

*Za pořadatele **Martin Klapetek**
(TF JU, klapetek@tf.jcu.cz)*